

ÚSTECKÝ KRAJ
Krajský úřad

Z Á S A D Y
zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven
v Ústeckém kraji

Ústí nad Labem 2024
odbor kultury a památkové péče

ZÁSADY ZAJIŠTĚNÍ VÝKONU REGIONÁLNÍCH FUNKCÍ KNIHOVEN V ÚSTECKÉM KRAJI

Článek I Základní ustanovení

V Ústeckém kraji je evidováno 286 knihoven. Z celkového počtu je 44 profesionálních (včetně 8 knihoven pověřených výkonem regionálních funkcí), 242 knihoven neprofesionálních s pracovním úvazkem do 15 hodin týdně, které poskytují občanům veřejné knihovnické a informační služby knihoven, a 43 neprofesionálních knihoven vedených jako pobočky (stav k 31. 12. 2023).

Jejich funkčnost je zajištěna systémem regionálních funkcí, které jsou specifikovány v § 2 písm. h) zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále také „knihovní zákon“).

Základním cílem regionálních funkcí je:

- Zajištění dostupnosti veřejných knihovnických a informačních služeb ve všech místech České republiky v souladu s celostátní koncepcí rozvoje knihoven.
- Vyrovnání rozdílů v úrovni poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb obyvatelům měst a malých obcí s přihlédnutím k jejich specifikům.
- Zajištění kvality a kontinuity veřejných knihovnických a informačních služeb v návaznosti na informační, společenské, kulturní a komunitní potřeby uživatelů.
- Odstranění nežádoucích diferencí v úrovni poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb mezi jednotlivými regiony a kraji.
- Účelná dělba práce a koordinace odborných činností v kraji.
- Efektivní využití veřejných finančních prostředků.
- Garance průběžné aktualizace knihovního fondu knihoven provozovaných obcemi.
- Udržení odborného standardu služeb v knihovnách regionu.
- Garance kvalifikačního růstu pracovníků knihoven (celoživotní vzdělávání).

„Zásady zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v Ústeckém kraji“ (dále jen „Zásady“) vychází z ustanovení § 11 odst. 3 knihovního zákona a stanovují pravidla zajištění financování regionálních funkcí na území Ústeckého kraje (dále také „kraj“).

Článek II Vybrané právní předpisy, usnesení vlády ČR a metodické pokyny

- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 129/2000 Sb.“)
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 250/2000 Sb.“)
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů

- Usnesení vlády České republiky č. 840 ze dne 17.08.2020 Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2021–2027
- Metodický pokyn Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky ze dne 18. 12. 2019, https://ipk.nkp.cz/legislativa/01_LegPod/knihovni-zakon-257-2001-sb.-a-navazne-provadecci-prepisy

Článek III Vymezení pojmů

1. Regionální funkce

jsou odborné knihovnické činnosti podle § 2 písm. h) knihovního zákona, v jejichž rámci poskytuje krajská knihovna a pověřené knihovny v kraji základním knihovnám v kraji (tzv. obsluhované knihovny) především poradenskou, koordinační a vzdělávací službu, pomoc při zpracování statistiky knihovnických činností, budování a oběhu výměnných fondů, revizi a aktualizaci knihovních fondů, nákupu a zpracování knihovních fondů pořízených z prostředků obce, případně další nezbytné činnosti napomáhající rozvoji knihoven a jejich veřejných knihovnických a informačních služeb. Charakteristika regionálních funkcí je uvedena v čl. IV těchto zásad.

2. Krajská knihovna

je knihovna vymezená § 11 knihovního zákona, která plní a koordinuje plnění regionálních funkcí vybraných základních knihoven v kraji. V Ústeckém kraji je krajskou knihovnou Knihovna Ústeckého kraje, příspěvková organizace (dále jen „krajská knihovna“). Jejím zřizovatelem je kraj. Krajská knihovna je příjemcem příspěvku zřizovatele na výkon regionálních funkcí knihoven.

3. Pověřená knihovna

je základní knihovna v kraji, která je na základě smlouvy o přenesení regionálních funkcí krajské knihovny na pověřenou knihovnu, uzavřené s krajskou knihovnou, pověřena výkonem regionálních funkcí pro obsluhované knihovny. Je příjemcem dotace na výkon regionálních funkcí z rozpočtu kraje.

4. Obsluhovaná knihovna

je základní knihovna v kraji nebo její pobočka, která poskytuje veřejné knihovnické a informační služby podle knihovního zákona a je zapsaná na Ministerstvu kultury České republiky v databázi knihoven poskytujících veřejné knihovnické a informační služby podle knihovního zákona. Provozovatel obsluhované knihovny uzavírá s pověřenou knihovnou smlouvu o poskytování regionálních funkcí, v níž je označena jako jejich příjemce.

5. Neprofesionální knihovna

je základní knihovna v kraji s úvazkem knihovníka do 15 hodin týdně.

6. Profesionální knihovna

je základní knihovna v kraji s úvazkem knihovníka vyšším než 15 hodin týdně.

7. Pobočka

je lokálně vyčleněná část základní knihovny, která je organizační součástí této základní knihovny a pracuje pod jejím vedením.

Článek IV

Charakteristika regionálních funkcí

1. Poradenská a konzultační činnost

Poskytování odborných konzultací a rad, včetně metodických návštěv, a to ze všech oblastí knihovnické a informační činnosti a oblastí souvisejících s provozováním knihovny. Poskytovatelem služeb je krajská knihovna a pověřené knihovny.

2. Statistika knihovnických činností

Metodická i praktická pomoc knihovnám při zpracování statistických výkazů, sběr dat ze zpravodajských jednotek, kontrola dat a jejich zpracování. Poskytovatelem služeb je krajská knihovna a pověřené knihovny.

3. Vzdělávání knihovníků, pořádání seminářů a porad

Zajištění celoživotního vzdělávání knihovníků a jejich informovanosti o aktuálním vývoji oboru. Poskytovatelem služeb je krajská knihovna a pověřené knihovny.

4. Tvorba, distribuce a oběh výměnných fondů

Zajištění kvalitních, aktuálních a odborně zpracovaných knihovních fondů a jejich efektivního využití. Poskytovatelem služeb jsou pověřené knihovny.

5. Pomoc při revizi a aktualizaci knihovních fondů

Zajištění revize a aktualizace knihovních fondů v souladu s ustanovením vyhlášky č. 88/2002 Sb., k provedení zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon). Poskytovatelem služeb jsou pověřené knihovny.

6. Nákup, zpracování a distribuce knihovních fondů pořízených z prostředků provozovatele obsluhované knihovny

Akvizice, katalogizace a technická úprava knihovního fondu a jeho distribuce do knihoven. Poskytovatelem služeb jsou pověřené knihovny.

7. Podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit

Podpora transformace knihoven na informační, vzdělávací, kulturní a komunitní centra obcí (metodická a praktická podpora). Poskytovatelem služeb jsou krajská knihovna a pověřené knihovny.

8. Servis automatizovaného knihovního systému

Dle možností regionů zajištění servisních služeb automatizovaných knihovních systémů v oblastech katalogizace, revize knihovního fondu a automatizované agendy výměnných souborů. Poskytovatelem služeb jsou pověřené knihovny.

Článek V

Pravidla pro přidělení dotace

1. Výběr knihoven pověřených výkonem regionálních funkcí provádí krajská knihovna. Kritéria jsou zejména:

- a) dodržování národních standardů v oboru knihovnictví,
- b) široká škála nabízených knihovnických a informačních služeb,
- c) automatizace knihovních agend,
- d) kvalifikace pracovníků poskytujících regionální funkce alespoň v oblastech akvizice, zpracování a uchování všech druhů dokumentů,
- e) vlastní webové stránky knihovny s informacemi pro obsluhované knihovny v okruhu působnosti,

- f) prostorové podmínky (skladové kapacity pro výměnný fond) a možnost zajištění dopravy pro výkon regionálních funkcí.

S vybranými knihovnami krajská knihovna uzavírá smlouvu o přenesení regionálních funkcí krajské knihovny na pověřenou knihovnu (čl. III bod 3 těchto Zásad). Tímto se základní knihovna stává knihovnou pověřenou.

2. Dotace na výkon regionálních funkcí je poskytnuta z rozpočtu kraje na základě smlouvy o poskytnutí účelové neinvestiční dotace uzavřené mezi krajem a jednotlivými pověřenými knihovnami (s výjimkou krajské knihovny) za podmínky splnění požadavků dle těchto Zásad.
3. O celkové výši finančních prostředků na zajištění výkonu regionálních funkcí rozhoduje Rada/Zastupitelstvo Ústeckého kraje.
4. Žádost o poskytnutí finančních prostředků na výkon regionálních funkcí a návrh na rozdělení finančních prostředků pro jednotlivé pověřené knihovny předkládá krajská knihovna nejpozději do 31. 10. předcházejícího kalendářního roku.

Jedním z ukazatelů pro stanovení výše dotace pro jednotlivé pověřené knihovny je metoda proporcionálního financování, která zohledňuje počet obyvatel a počet základních knihoven v kraji následujícím způsobem:

Celkový objem finančních prostředků se po odečtu částky pro krajskou knihovnu rozdělí v poměru 50 : 40 : 10.

Z částky, která představuje 50 % zůstatku finančních prostředků určených na zajištění regionálních funkcí, se stanoví průměrná částka připadající na jednoho obyvatele kraje, přičemž se pro účely výpočtu odečte od počtu obyvatel v kraji počet obyvatel okresu Ústí nad Labem a počet obyvatel měst s pověřenou knihovnou. Na každou pověřenou knihovnu připadají finanční prostředky, které jsou násobkem počtu obyvatel území, na kterém zajišťuje regionální funkce, a stanovené průměrné částky na jednoho obyvatele kraje.

Z částky, která představuje 40 % zůstatku finančních prostředků určených na zajištění regionálních funkcí, se stanoví průměrná částka připadající na jednu základní knihovnu provozovanou obcí (včetně poboček) v kraji, přičemž se odečte počet knihoven v okrese Ústí nad Labem. Na každou pověřenou knihovnu připadají finanční prostředky, které jsou násobkem počtu základních knihoven provozovaných obcí (včetně poboček) v regionu, na kterém zajišťuje regionální funkce, a stanovené průměrné částky na jednu základní knihovnu provozovanou obcí v kraji.

Z částky, která představuje 10 % zůstatku finančních prostředků určených na zajištění regionálních funkcí, se stanoví průměrná částka připadající na jeden km² rozlohy, přičemž se odečte rozloha okresu Ústí nad Labem. Na každou pověřenou knihovnu připadají finanční prostředky, které jsou násobkem rozlohy území, na kterém zajišťuje regionální funkce.

Přihlíží se k regionálním rozdílům a cílům stanovených koncepcí rozvoje veřejných knihovnických a informačních služeb.

Prioritní oblasti poskytování finančních prostředků na zajištění regionálních funkcí knihoven stanoví krajská knihovna spolu s pověřenými knihovnami.

5. Nedílnými přílohami k žádosti o dotaci jsou níže specifikované dokumenty, **pokud údaje v nich uvedené nemůže kraj získat z veřejných rejstříků:**
 - a) doklady ustanovení (např. volba, jmenování) statutárního zástupce právnické osoby, současně s dokladem osvědčujícím jeho oprávnění jednat jménem žadatele o dotaci navenek (podepisování smluv), a to v kopii;
 - b) doklady o zřízení běžného účtu u peněžního ústavu (smlouva), v případě příspěvkové organizace svého zřizovatele, a to v kopii;

c) čestné prohlášení o skutečnosti, že:

- vůči majetku žadatele neprobíhá, nebo v posledních 3 letech neproběhlo insolvenční řízení, a žadatel se nenachází podle insolvenčního zákona v úpadku,
 - vůči majetku žadatele nedošlo k podání insolvenčního návrhu, návrhu na prohlášení konkurzu nebo nebylo vydáno rozhodnutí o úpadku,
 - vůči majetku žadatele nebyla nařízena exekuce,
 - vůči majetku žadatele nebyla zavedena nucená správa podle zvláštních právních předpisů,
 - žadatel se nenachází v procesu zrušení bez právního nástupce (likvidace, zrušení), nebo je v procesu zrušení s právním nástupcem (sloučení, splynutí),
 - žadatel nebyl pravomocně odsouzen pro trestný čin, jehož skutková podstata souvisí s předmětem podnikání žadatele, nebo pro trestný čin hospodářský, nebo trestný čin proti majetku, jde-li o právnickou osobu, musí tento předpoklad splňovat statutární orgán nebo každý člen statutárního orgánu, a je-li statutárním orgánem žadatele či členem statutárního orgánu žadatele právnická osoba, musí tento předpoklad splňovat statutární orgán nebo každý člen statutárního orgánu této právnické osoby,
 - žadatel nebyl soudem nebo správními orgánem uložen zákaz činnosti nebo zrušeno oprávnění k činnosti týkající se jeho předmětu podnikání, a/nebo související s projektem,
 - žadatel nemá neuhrazené závazky po lhůtě splatnosti vůči orgánům veřejné správy České republiky (finanční úřady, orgány sociálního zabezpečení), zdravotním pojišťovnám a Evropské unii, Ústeckému kraji a jiným územně samosprávným celkům (za neuhrazený závazek se nepovažuje uzavřený splátkový kalendář nebo jiný odklad původní splatnosti),
 - prohlášení, že podepisující osoba si je vědoma možných důsledků nepravdivého čestného prohlášení, které je podkladem pro rozhodnutí o poskytnutí dotace, a že potvrzuje správnost a úplnost údajů uvedených v žádosti a v přílohách. Zároveň prohlašuje, že žadatel souhlasí se zveřejněním uvedených identifikačních údajů v žádosti a výše poskytnuté dotace na webových stránkách internetového serveru kraje a se zařazením do databáze poskytovatele.
6. Výše příspěvku krajské knihovně na výkon regionálních funkcí pro daný rok se stanovuje na základě potřeb krajské knihovny k zajištění plnění a koordinace regionálních funkcí dle knihovního zákona. Z příspěvku mohou být hrazeny pouze osobní náklady a činnosti vyjmenované ve článku IV. těchto Zásad.
7. Návrh celkové výše dotace a příspěvku na výkon regionálních funkcí se předkládá Zastupitelstvu Ústeckého kraje při schvalování rozpočtu kraje na příslušný kalendářní rok. Následné rozdělení celkové částky pro jednotlivé pověřené knihovny a krajskou knihovnu schvaluje Rada/Zastupitelstvo Ústeckého kraje podle vyhrazených kompetencí stanovených zákonem č. 129/2000 Sb.
8. Finanční prostředky na výkon regionálních funkcí jsou
- a) přísně účelové,
 - b) poskytovány výlučně na úhradu neinvestičních nákladů souvisejících se zajištěním regionálních funkcí v kraji specifikovaných v čl. IV těchto Zásad, do výše 100 % těchto nákladů,
 - c) použitelné na úhradu nákladů vzniklých v kalendářním roce, ve kterém byly poskytnuty,
 - d) zúčtovatelné s rozpočtem kraje za příslušný kalendářní rok, **nejpozději však do 30. ledna následujícího kalendářního roku.**

9. Dotace bude příjemci vyplacena v souladu s ustanovením § 28 odst. 15 zákona č. 250/2000 Sb. prostřednictvím rozpočtu zřizovatele příjemce.
10. Příjemce dotace je povinen vést oddělené účetnictví o poskytnuté dotaci pod účelovým znakem (UZ) 311.
11. Příjemce dotace je povinen uvádět viditelně na všech písemnostech a při všech akcích souvisejících se zajištěním regionálních funkcí, že činnost byla podpořena krajem (dále jen „sponzorský vzkaz“) v provedení respektujícím schválený vizuální styl kraje. V případě pochybností je příjemce dotace povinen předložit návrh způsobu použití a umístění sponzorského vzkazu ke schválení příslušnému zaměstnanci kraje, případně upravit návrh podle jeho námitek a předložit ho ke konečnému schválení.
12. Je-li příjemce dotace plátcem DPH s nárokem na uplatnění odpočtu této daně, bude dotace poskytnuta na plnění bez DPH.
- Pokud příjemce, který je plátcem DPH, nebude v rámci zajištění výkonu regionálních funkcí uplatňovat odpočet této daně, je nutné tuto skutečnost doložit čestným prohlášením přiloženým k vyúčtování.
13. Závěrečnou zprávu o použití poskytnuté účelové neinvestiční dotace a její finanční vypořádání předkládá příjemce dotace Krajskému úřadu Ústeckého kraje, odboru kultury a památkové péče, oddělení finančního hospodaření a kontroly, Velká Hradební 3118/48, 400 02 Ústí nad Labem, nejpozději do 30. ledna následujícího kalendářního roku.

Závěrečná zpráva musí obsahovat:

- označení příjemce účelové neinvestiční dotace
- číslo smlouvy poskytovatele uvedené na 1. straně smlouvy
- popis realizace zajištění regionálních funkcí
- kvalitativní a kvantitativní výstup
- přínos pro cílové skupiny
- celkové zhodnocení zajištění regionálních funkcí

Závěrečné finanční vypořádání čerpání dotace musí obsahovat:

- přehled veškerých nákladů a výnosů souvisejících se zajištěním regionálních funkcí
- prohlášení o uložení všech účetních dokladů souvisejících s výkonem regionálních funkcí pro daný rok v dané pověřené knihovně,
- sestavu dokladující vedení odděleného účetnictví souvisejícího s poskytnutou dotací pod UZ 311.

14. Příjemce je povinen:

- a) Uvádět viditelně na originálu všech účetních dokladů souvisejících s poskytnutou dotací na zajištění regionálních funkcí, že činnost byla podpořena krajem pod UZ 311.
- b) Umožnit pověřeným pracovníkům kraje provádět kontrolu čerpání a využití prostředků dotace a v této souvislosti jim umožnit nahlížet do účetní evidence u konečného uživatele dotace – dané pověřené knihovny.
- c) Pokud nebudou poskytnuté finanční prostředky vyčerpány v plné výši nebo budou použity v rozporu s účelem, ke kterému byly poskytnuty (uznatelné náklady), je příjemce povinen vrátit poskytovateli nevyčerpané prostředky nebo prostředky použité v rozporu s účelem neprodleně, jinak ve lhůtě stanovené poskytovatelem.

- d) Respektovat přijaté závěry z kontroly provedené příslušnými orgány poskytovatele.
15. Porušením rozpočtové kázně je každé neoprávněné použití nebo zadržení peněžních prostředků poskytnutých jako dotace (§ 22 odst. 1 až 3 zákona č. 250/2000 Sb.). V případě, že se příjemce dopustí porušení rozpočtové kázně tím, že neoprávněně použije nebo zadrží poskytnutou dotaci, bude poskytovatel postupovat dle § 22 zákona č. 250/2000 Sb. a bude příjemci uložen odvod včetně penále za prodlení s odvodem ve výši stanovené obecně závaznými právními předpisy a smlouvou o poskytnutí účelové neinvestiční dotace.
16. Finanční prostředky poskytnuté k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven nemají charakter veřejné podpory v souladu se články 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie.
17. Kraj uveřejní smlouvu o poskytnutí účelové neinvestiční dotace nad 50. 000,- Kč a) v souladu s § 10d odst. 1 zákona č. 250/2000 Sb., nebo b) v registru smluv dle zákona č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv), ve znění pozdějších předpisů.

Článek VI

Uznatelné náklady

1. Dotaci lze použít pouze na úhradu nákladů vzniklých od 01.01. do 31.12. příslušného kalendářního roku v přímé souvislosti s výkonem regionálních funkcí dle článku IV těchto Zásad.
2. Uznatelný náklad je nezbytný náklad, který vyhovuje zásadám efektivnosti, účelnosti a hospodárnosti, byl skutečně vynaložen a zachycen v účetnictví příjemce na jeho účetních dokladech, je identifikovatelný, ověřitelný a podložený prvotními podpůrnými doklady a vznikl příjemci v přímé souvislosti s výkonem regionálních funkcí ve stanoveném období.
3. Neuznatelný náklad je na:
 - a) pořízení dlouhodobého a krátkodobého finančního majetku,
 - b) úroky, penále, pokuty a jiné sankce,
 - c) opatření pro možné budoucí ztráty nebo dluhy,
 - d) nákupy pozemků nebo budov,
 - e) ztráty z devizových kurzů,
 - f) pohoštění a alkohol,
 - g) uzavření leasingové smlouvy,
 - h) cestovné nad rámec úpravy v zákoně č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, pro zaměstnavatele, který je uveden v § 109 odst. 3 tohoto právního předpisu,
 - i) mzdy včetně odvodů nad rámec platových předpisů pro zaměstnance ve veřejných službách a správě,
 - j) jakékoliv provize,
 - k) odměnu zpracovateli žádosti o dotaci,
 - l) manka, škody,
 - m) finanční odměny účastníkům za umístění v soutěžích a akcích podobného charakteru,
 - n) náhrady mzdy za dobu nepřítomnosti,
 - o) výdaje nesouvisející s výkonem regionálních funkcí.

Článek VII

Výroční zpráva

Výroční zprávu o výkonu regionálních funkcí v kraji za příslušný kalendářní rok zpracovává krajská knihovna. Minimální osnova výroční zprávy zahrnuje cíle regionálních funkcí a stav jejich naplnění, hodnocení jednotlivých regionálních funkcí, jejich financování a statistický výkaz výkonu regionálních funkcí. Výroční zprávu předá krajská knihovna do 31. března následujícího roku na Krajský úřad Ústeckého kraje, odbor kultury a památkové péče a zároveň ji zveřejní na svých webových stránkách.

Článek VIII

Schvalovací doložka

1. Zásady zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v Ústeckém kraji byly schváleny usnesením Zastupitelstva Ústeckého kraje č. 045/4Z/2025 ze dne 3. 3. 2025 a nahrazují Zásady zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v Ústeckém kraji schválené usnesením Zastupitelstva Ústeckého kraje č. 038/11Z/2018 ze dne 21.10. 2019, které se tímto ruší.
2. Tyto Zásady nabývají platnosti a účinnosti dnem 3. 3. 2025.